

METODY WYCENY AKTYWÓW I PASYWÓW ORAZ USTALANIA WYNIKU FINANSOWEGO

Stosowane przez jednostkę zasady wyceny aktywów i pasywów wynikają z:

- 1) ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 120 z późn. zm.) – zwanej dalej UoR,
- 2) ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1270 z późn. zm.) – zwanej dalej UoFP,
- 3) ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2805 z późn. zm.) – zwanej dalej CIT,
- 4) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2383 z późn. zm.) – zwanej dalej UOP,
- 5) rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 342) – zwanego dalej RozpSzR,
- 6) rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 513 z późn. zm.) – zwanego dalej RozpKB

Rozdział I

Obowiązujące zasady wyceny aktywów i pasywów

1. Aktywa i pasywa jednostki wycenia się wg zasad określonych w ustawie o rachunkowości oraz w przepisach szczególnych wydanych na podstawie ustawy o finansach publicznych według niżej przedstawionych zasad.
2. Przy wycenie majątku likwidowanych jednostek lub postawionych w stan likwidacji stosuje się zasady wyceny ustalone w ustawie o rachunkowości dla jednostek kontynuujących działalność, chyba, że przepisy stanowią inaczej.
3. Środki trwale stanowiące własność jednostki samorządu terytorialnego otrzymane nieodpłatnie, na podstawie decyzji właściwego organu, mogą być wycenione w wartości określonej w tej decyzji.
4. Środki trwale oraz wartości niematerialne i prawne umarza się (amortyzuje). Odpisy umorzeniowo - amortyzacyjne ustala się według zasad określonych w ustawie o rachunkowości.

I. Wartości niematerialne i prawne

Wartości niematerialne i prawne to składniki aktywów zdefiniowane w art. 3 ust. 1 pkt 14 UoR. Są to nabyte przez jednostkę, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby jednostki, i tak:

- 1) programy komputerowe o okresie użytkowania poniżej roku nie stanowią wartości niematerialnych i prawnych, i nie podlegają ewidencji, nakłady poniesione na jej nabycie należy ująć w ciężar kosztów bieżącego okresu;
- 2) wartości niematerialne i prawne nie podlegają ulepszeniu;
- 3) do celów ewidencyjnych każde nabyte prawo majątkowe (wartość niematerialną i prawną) należy traktować odrębnie, nawet gdy stanowi ono kontynuację uprzednio nabytego prawa majątkowego, które wygasło z uwagi na upływ terminu (czasu trwania), i tak:
 - a) prawa majątkowe, gdy ich termin (czas trwania) jest krótszy niż rok nie podlegają ewidencji;
 - b) prawa majątkowe, gdy ich termin (czas trwania) jest dłuższy niż rok podlegają ewidencji;
 - c) prawa majątkowe których termin (czas trwania) upłynął podlegają likwidacji;
 - d) licencje rozszerzające zakres praw majątkowych wynikających z dotychczasowo posiadanych licencji, traktuje się do celów ewidencyjnych odrębnie;
 - e) w przypadku oprogramowania, o jego ujęciu w wartości początkowej środka trwałego (np. zestawu komputerowego) lub o odrębnym ujęciu jako wartości niematerialnej i prawnej decyduje rodzaj licencji (prawa do użytkowania), a nie rodzaj oprogramowania;

licencja na system operacyjny, która jest przypisana do konkretnego urządzenia i może być używana tylko na tym urządzeniu, nie jest ujmowana jako odrębny składnik aktywów, lecz wchodzi w skład obiektu środka trwałego zwiększając jego wartość początkową;

licencja wielostanowiskowa na system operacyjny, która jest niezależna od konkretnego urządzenia w efekcie czego może być użytkowana na wielu różnych urządzeniach, jest ujmowana jako odrębny składnik aktywów trwałych – wartość niematerialna i prawna, a nie jako element wartości początkowej środka trwałego.

Wartości niematerialne i prawne:

- 1) nabyte z własnych środków wprowadza się do ewidencji w cenie nabycia,
- 2) otrzymane nieodpłatnie na podstawie decyzji właściwego organu wprowadza się do ewidencji w wartości określonej w tej decyzji,
- 3) otrzymane na podstawie darowizny wprowadza się do ewidencji w wartości rynkowej na dzień nabycia lub w wartości ustalonej przez biegłego rzeczoznawcę.

Wartości niematerialne i prawne o wartości początkowej wyższej od wartości ustalonej w CIT – od 01.01.2018 kwota 10 000 zł (z wyjątkiem związanych z pomocami dydaktycznymi), finansuje się ze środków budżetowych na inwestycje i umarza na podstawie planu amortyzacji liniowej. Przyjmuje się roczną stawkę amortyzacji 20% począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym dana wartość niematerialna i prawna została przekazana do użytkowania. Umorzenie ujmowane jest na koncie 071 „Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych”. Amortyzacja obciąża konto 400 „Amortyzacja”.

Wartości niematerialne i prawne zakupione ze środków na wydatki bieżące o wartości początkowej niższej od wymienionej w CIT od 1 stycznia 2018 r. kwota 10 000 zł, a także będące pomocami dydaktycznymi (niezależnie od kwoty) albo ich nieodłącznymi częściami:

- a) o wartości przekraczającej 1 000 zł traktuje się jako pozostałe wartości niematerialne i prawne, które umarzane są w 100% w miesiącu przyjęcia do użytkowania, a umorzenie to ujmowane jest na koncie 072 „Umorzenie pozostałych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych oraz zbiorów bibliotecznych” w korespondencji z kontem 401 „Zużycie materiałów i energii”,
- b) o wartości nieprzekraczającej 1 000 zł uznawane są za koszt uzyskania przychodu w 100 % w momencie przekazania ich do użytkowania i są ujmowane bezpośrednio w koszty zużycia materiałów.

Wartości niematerialne i prawne o wartości początkowej nieprzekraczającej wielkości ustalonej w przepisach CIT i nie niższej niż 1 000 zł ujmuje się na koncie 022 „Pozostałe wartości niematerialne i prawne”.

Wartości niematerialne i prawne na dzień bilansowy wycenia się w wartości netto tj. wartości początkowej pomniejszonej o odpisy umorzeniowe, a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

II. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe obejmują:

- 1) środki trwałe;
- 2) pozostałe środki trwałe;
- 3) środki trwałe w budowie (inwestycje)

1. Środki trwałe

Środki trwałe to składniki aktywów zdefiniowane w art. 3 ust. 1 pkt 15 UoR, w tym środki trwałe stanowiące własność jednostki ujęte w księgach rachunkowych Urzędu Miejskiego lub podległych jednostek organizacyjnych otrzymane w zarząd lub użytkowanie i przeznaczone na potrzeby jednostki.

Środki trwałe to rzeczowe aktywa trwałe i zrównanie z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki.

Zalicza się do nich w szczególności:

- a) nieruchomości, w tym grunty, prawo użytkowania wieczystego gruntu, lokale będące odrębną własnością, budynki, budowle, a także będące odrębną własnością lokale, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu użytkowego;
- b) maszyny, urządzenia;
- c) środki transportu i inne rzeczy.

Środki trwałe w dniu przyjęcia do użytkowania wycenia się:

- a) w przypadku zakupu – według ceny nabycia lub ceny zakupu, jeśli koszty zakupu nie stanowią istotnej wartości,
- b) w przypadku wytworzenia we własnym zakresie (inwestycje) – według kosztu wytworzenia, zaś w przypadku trudności z ustaleniem kosztu wytworzenia według wyceny dokonanej przez rzeczoznawcę,
- c) w przypadku ujawnienia – według posiadanych dokumentów z uwzględnieniem zużycia, a przy ich braku według elaboratu z wyceny wykonanego przez biegłego rzeczoznawcę,

- d) w przypadku spadku lub darowizny – według wartości godziwej z dnia otrzymania lub w niższej wartości określonej w umowie o przekazaniu, ewentualnie według elaboratu z wyceny wykonanego przez biegłego rzeczoznawcę,
- e) w przypadku otrzymania nieodpłatnie od Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego – w wysokości określonej w decyzji o przekazaniu,
- f) w przypadku otrzymania środka na skutek wymiany środka niesprawnego – w wysokości wynikającej z dowodu dostawy, z podaniem cech szczególnych nowego środka.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów wycenia się według ceny nabycia, na którą składa się:

- a) pierwsza opłata pobierana za oddanie nieruchomości gruntowej w użytkowanie wieczyste, o której mowa w art. 71 ustawy o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 344 z późn. zm.),
- b) koszty związane z nabyciem tego prawa, wśród których można wyróżnić m.in. opłaty notarialne, opłaty za wpis w księdze wieczystej.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów otrzymane nieodpłatnie, może być wycenione na podstawie wartości określonej w decyzji o nieodpłatnym przekazaniu. Wówczas jego wartość ustala się na podstawie relacji wynikającej z wartości gruntu określonej w ostatnio otrzymanej przez jednostkę decyzji, ustalającej opłatę roczną za użytkowanie wieczyste gruntów.

W przypadku pozyskania gruntu w drodze przekształcenia posiadanego przez jednostkę prawa użytkowania wieczystego w prawo własności gruntu, cenę nabycia stanowi nieumorzona wartość początkowa prawa użytkowania wieczystego, powiększona o opłatę z tytułu przekształcenia prawa wieczystego użytkowania w prawo własności oraz wszelkie koszty (jak np. opłaty sądowe czy notarialne) związane z przekształceniem poniesione do dnia przyjęcia gruntu do użytkowania na podstawie prawa własności.

Środki trwale ewidencjonuje się w podziale na:

- a) podstawowe środki trwale na koncie 011 „Środki trwale”,
- b) pozostałe środki trwale na koncie 013 „Pozostałe środki trwale”.

Podstawowe środki trwale

Podstawowe środki trwale finansuje się ze środków na inwestycje w rozumieniu UoFP i wydanego na jej podstawie RozpKB.

Nieruchomości niezależnie od wartości finansuje się ze środków na wydatki inwestycyjne (§ 605 klasyfikacji budżetowej) i przyjmuje na konto 011 „Środki trwale”.

Środki trwale (maszyny, urządzenia, środki transportu, i inne) finansowane ze środków na wydatki na zakupy inwestycyjne (§ 606 klasyfikacji budżetowej), powyżej wartości określonej w CIT (od 01.01.2018 kwota 10 000 zł) umarza się w czasie (amortyzuje), począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym dany składnik przekazano do użytkowania. Odpisy umorzeniowo - amortyzacyjne ustala się według stawek określonych w CIT. Umorzenie ujmowane jest na koncie 071 „Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych”. Amortyzacja obciąża konto 400 „Amortyzacja”. Dla wszystkich środków trwałych przyjęto metodę liniową naliczania amortyzacji. Zakończenie amortyzacji następuje do końca miesiąca, w którym następuje zrównanie wartości odpisów amortyzacyjnych (umorzeniowych) z ich wartością początkową, lub w którym środek trwały został przeznaczony do likwidacji, sprzedaży, nieodpłatnego przekazania lub stwierdzono jego niedobór.

Prawo użytkowania wieczystego dla celów bilansowych również podlega amortyzacji. Przyjmuje się, że mimo iż prawo wieczystego użytkowania gruntu może obejmować okres od 40 do 99 lat, to maksymalny okres jego amortyzacji nie powinien przekraczać 20 lat (roczna stawka amortyzacyjna wynosi wówczas 5%).

Jednostki budżetowe dokonują umarzenia i amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych jednorazowo za okres całego roku.

W przypadku, gdy nieumorzony środek trwały uległ w trakcie roku obrotowego likwidacji, sprzedaży, przekazaniu, itp. odpisów amortyzacyjnych (umorzeniowych) dokonuje się w ostatnim miesiącu, w którym był użytkowany.

Wartość środka trwałego może być zwiększana w okresie użytkowania, dzieje się tak w sytuacji, gdy nakłady zwiększają jego wartość użytkową. Dotyczy to jego rozbudowy, przebudowy, modernizacji, rekonstrukcji oraz adaptacji. Wartości środka trwałego nie podnoszą nakłady na jego bieżącą eksploatację, czyli nakłady na remont (prace zmierzające do przywrócenia pierwotnych cech użytkowych środka trwałego utraconych na skutek jego używania, odtwarzające jego stan pierwotny), które ponoszone są w ciężar wydatków bieżących.

Na dzień bilansowy środki trwałe (z wyjątkiem gruntów, których się nie umarza) wycenia się w wartości netto, tj. z uwzględnieniem odpisów umorzeniowych ustalonych na dzień bilansowy.

Aktualizacji wartości początkowej i dotychczasowego umorzenia środków trwałych dokonuje się wyłącznie na podstawie odrębnych przepisów, a wyniki takiej aktualizacji odnosi się na fundusz jednostki. Na potrzeby wyceny bilansowej wartość gruntów nie podlega aktualizacji.

2. Pozostałe środki trwałe

Pozostałe środki trwałe (ewidencjonowane na koncie 013) to środki trwałe wymienione w § 7 ust. 2 RozpSzR, które finansuje się ze środków na bieżące wydatki (z wyjątkiem pierwszego wyposażenia nowego obiektu, które tak jak ten obiekt finansowane są ze środków na inwestycje). Obejmują one:

- a) środki dydaktyczne służące procesowi dydaktyczno-wychowawczemu realizowanemu w szkołach i placówkach oświatowych,
- b) meble i dywany,
- c) inwentarz żywy,
- d) odzież i umundurowanie,
- e) pozostałe środki trwałe o wartości początkowej nieprzekraczającej wielkości ustalonej w przepisach o podatku dochodowym od osób prawnych, dla których odpisy amortyzacyjne są uznawane za koszt uzyskania przychodu w 100% ich wartości w momencie oddania do użytkowania (od 01.01.2018 kwota 10 000 zł).

Nie ujmuje się w ewidencji analitycznej rzeczowych składników aktywów obrotowych trwale przymocowanych. Zalicza się je niezależnie od wartości bezpośrednio do kosztów po zakupie lub wytworzeniu.

W Urzędzie bez względu na wartość księgi inwentarzowe prowadzi się dla następujących pozostałych środków trwałych:

komputery, kamery, rzutniki, tablety, pendrive szyfrowane, aparaty fotograficzne, telefaksy, art. gospodarstwa domowego (np. ekspresy do kawy, czajniki, garnki elektryczne, żelazka, itp.), biurka, biurka komputerowe, stoły, stoliki, szafy, regały, segmenty, dyktafony, dywany, fotele, fotele obrotowe, gaśnice, grzejniki, kasetki metalowe, kasy fiskalne, liczarki, testery do banknotów, krzesła, lampy stojące i biurkowe, lodówki, kuchenki gazowe, elektryczne, mikrofalowe, lustra, maszyny do pisania i liczenia, kalkulatory (jeżeli nie są zaliczone do środków trwałych), narzędzia gospodarcze (wiertarki, szlifierki, drabiny, imadła, taczki, itp.), urządzenia miernicze, urządzenia techniczne: kosiarki, spawarki, wciągarki, odśnieżarki, niszczarki do papieru, obrazy, odkurzacze, froterki, pralki, sprzęt audiowizualny, aparaty telefoniczne (komórkowe, stacjonarne, cyfrowe, bezprzewodowe), telewizory, magnetowidy, aparatura nagłośniająca, torby, nesesery, itp., urny wyborcze, wieszaki, wentylatory,

wycieraczki, wyposażenie pracowników Straży Miejskiej (broń, radiotelefony, zasilacze, itp.), zegary.

Pozostałe środki trwałe ujmuje się w ewidencji ilościowo-wartościowej na koncie 013 „Pozostałe środki trwałe” i umarza się je w 100% w miesiącu przyjęcia do użytkowania, a umorzenie to ujmowane jest na koncie 072 „Umorzenie pozostałych środków trwałych” w korespondencji z kontem 401 „Zużycie materiałów i energii”.

3. **Środki trwałe w budowie (inwestycje)** wycenia się na dzień bilansowy w wysokości ogółu kosztów poniesionych w okresie budowy, montażu, przystosowania, ulepszenia i nabycia podstawowych środków trwałych oraz koszty nabycia pozostałych środków trwałych stanowiących pierwsze wyposażenie nowych obiektów liczone do dnia bilansowego lub do dnia zakończenia inwestycji, w tym również:

- a) niepodlegający odliczeniu podatek od towarów i usług oraz podatek akcyzowy,
- b) koszt obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu ich sfinansowania i związane z nimi różnice kursowe, pomniejszony o przychody z tego tytułu,
- c) opłaty notarialne, sądowe itp.,
- d) odszkodowania dla osób fizycznych i prawnych wynikłe do zakończenia budowy.

Do kosztów inwestycji nie zalicza się kosztów ogólnego zarządu, kosztów promocji i działań marketingowych oraz kosztów poniesionych przed udokumentowanym rozpoczęciem realizacji inwestycji, tj. kosztów poniesionych np. na analizę i ocenę opłacalności nabycia lub budowy środka trwałego, w tym studium rynkowego, technologicznego, ekonomicznego.

4. Do kosztów inwestycji zalicza się w szczególności następujące koszty:

- a) dokumentacji projektowej dotyczącej budowy lub ulepszenia obiektów majątku trwałego,
- b) nabycia gruntów i innych składników majątku, związanych z budową,
- c) badań geodezyjnych i innych dotyczących określenia właściwości geologicznych terenu,
- d) przygotowania terenu pod budowę, pomniejszone o uzyski ze sprzedaży zlikwidowanych na nim obiektów,
- e) opłat z tytułu użytkowania gruntów i terenów w okresie budowy,
- f) napraw i remontów wykonanych przed przekazaniem środka trwałego do eksploatacji,
- g) niepodlegający odliczeniu naliczony podatek VAT,
- h) założenia stref ochronnych i zieleni,
- i) nadzoru autorskiego i inwestorskiego,
- j) ubezpieczeń majątkowych obiektów w trakcie budowy,
- k) sprzątnięcia obiektów poprzedzającego oddanie do użytkowania,
- l) inne koszty bezpośrednio związane z inwestycją powstałe od dnia udokumentowanego rozpoczęcia inwestycji do dnia przekazania powstałego środka trwałego do użytkowania.

5. Na wycenę wartości początkowej zakupionego gotowego środka trwałego niewymagającego montażu składają się:

- a) cena zakupu wynikająca z faktury (po uwzględnieniu wszelkich zastosowanych rabatów, opustów i innych zmniejszeń ceny);
- b) niepodlegający odliczeniu podatek od towarów i usług i podatek akcyzowy, a w przypadku importu również obciążenia o charakterze cywilnoprawnym;
- c) koszty bezpośrednio związane z zakupem, na przykład: koszty transportu, koszty załadunku i wyładunku oraz ewentualnego składowania, prowizje i odsetki od kredytów oraz pożyczek zaciągniętych na sfinansowanie zakupu, naliczone do dnia

oddania środka trwałego do użytkowania, związany z zakupem podatek od czynności cywilnoprawnych i opłaty notarialne.

III. Należności długoterminowe

Należności długoterminowe to należności, których termin zapadalności przypada w okresie dłuższym niż 12 miesięcy, licząc od dnia bilansowego.

Zgodnie z § 11 i § 12 RozpSzR, odsetki od należności ujmowane są w księgach rachunkowych w momencie ich zapłaty, lecz nie później niż pod datą ostatniego dnia kwartału w wysokości odsetek należnych na koniec tego kwartału, natomiast należności wyrażone w walutach obcych wycenia się nie później niż na koniec kwartału, według zasad obowiązujących na dzień bilansowy, tj. według obowiązującego na ten dzień kursu średniego ogłoszonego dla danej waluty przez NBP.

Kwotę należności ustaloną na dzień bilansowy pomniejsza się o odpisy aktualizujące jej wartość zgodnie z zasadą ostrożnej wyceny. Odpisy dokonywane są w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych lub kosztów finansowych (w zależności od charakteru należności), a ich wysokość ustala się według art. 35b ust. 1 UoR, przy czym w organie finansowym, odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu rozchodów budżetu zalicza się do wyników na pozostałych operacjach nie kasowych, odpisy aktualizujące wartość należności dotyczących funduszy tworzonych na podstawie ustaw obciążają te fundusze, a odpisy aktualizujące wartość należności dokonywane są najpóźniej na koniec roku obrotowego.

Na dzień bilansowy należności i udzielone pożyczki długoterminowe wyceniane są w kwocie wymaganej zapłaty tj. w wysokości niespłaconego kapitału powiększonego o odsetki i pomniejszonego o ewentualne odpisy aktualizujące.

Jeśli spłata należności ma nastąpić ratami, to raty płatne w roku obrotowym następującym po dniu bilansowym oraz raty zaległe wykazuje się we właściwej pozycji należności krótkoterminowych, a resztę należności – płatną w okresie powyżej roku w pozycji należności długoterminowych bilansu.

IV. Długoterminowe aktywa finansowe

Długoterminowe aktywa finansowe to aktywa finansowe (rozumiane zgodnie z UoR jako inwestycje długoterminowe). Obejmują w szczególności:

- a) akcje i udziały w obcych podmiotach gospodarczych,
- b) akcje i inne długoterminowe papiery wartościowe traktowane jako lokaty długoterminowe.

Na dzień przyjęcia do ewidencji aktywa finansowe wyceniane są w cenie nabycia lub cenie zakupu, jeżeli koszty przeprowadzenia transakcji nie są istotne.

Na dzień bilansowy udziały w innych jednostkach oraz inne inwestycje długoterminowe wyceniane są według ceny nabycia. W przypadku trwałej utraty wartości, nie później niż na koniec okresu sprawozdawczego, wartość udziałów i akcji pomniejsza się o odpis wyrażający trwałą utratę wartości.

V. Udziały w jednostkach podporządkowanych wycenia się według zasad dla udziałów w innych jednostkach lub metodą prawa własności (dla aktywów trwałych).

Ewidencja szczegółowa zapewnia ustalenie wartości bilansowej (netto) poszczególnych rodzajów długoterminowych aktywów finansowych.

VI. Mienie zlikwidowanych jednostek

Mienie zlikwidowanych jednostek to rzeczowe składniki majątkowe faktycznie przejęte przez Urząd po zlikwidowanym przedsiębiorstwie komunalnym lub innej podległej jednostce, także jednostce budżetowej, do czasu podjęcia decyzji przez organ stanowiący o ich przeznaczeniu. Nie dotyczy to mienia po zlikwidowanych jednostkach, które kontynuują działalność.

Składniki takiego mienia ujmowane są na koncie 015 „Mienie zlikwidowanych jednostek” według wartości netto wynikającej z bilansu zamknięcia zlikwidowanego podmiotu i załączników do bilansu. Rozchodowane są według wartości określonej w decyzji, umowie o przekazaniu innym podmiotom, decyzji o przyjęciu do środków trwałych jednostki, dokumencie sprzedaży czy likwidacji.

VII. Zapasy

Zapasy obejmują materiały i towary, które wycenia się w cenach ewidencyjnych równych cenom nabycia lub zakupu, jeśli koszty zakupu nie stanowią istotnej wartości.

Zapasy mogą być ewidencjonowane metodą ilościowo–wartościową oraz ilościową. Przyjęcie materiałów i towarów do magazynu następuje w rzeczywistych cenach zakupu. Rozchód materiałów i towarów z magazynu w przypadku prowadzenia ewidencji według rzeczywistych cen nabycia wycenia się metodą „pierwsze weszło, pierwsze wyszło” (tzw. FIFO)

Od składników zaliczanych do zapasów nie dokonuje się odpisów z tytułu trwałej utraty wartości.

W Urzędzie Kancelaria Prezydenta Miasta prowadzi ewidencję ilościową a zakupione materiały z uwagi na niską wartość bezpośrednio obciążają koszty bez ujmowania ich wartości na konto magazynowe.

Towary ewidencjonowane są metodą ilościowo-wartościową.

VIII. Należności krótkoterminowe i roszczenia

Należności krótkoterminowe to należności o terminie spłaty krótszym od jednego roku licząc od dnia bilansowego. Należności krótkoterminowe wyceniane są w wartości nominalnej łącznie z podatkiem VAT, a na dzień bilansowy w wysokości wymaganej zapłaty, czyli łącznie z wymagalnymi odsetkami z zachowaniem zasady ostrożnej wyceny, tj. w wysokości netto, czyli po pomniejszeniu o wartość ewentualnych odpisów aktualizujących dotyczących należności wątpliwych (art. 35b ust. 1 UoR).

Odsetki od należności ujmuje się w momencie ich zapłaty, lecz nie później niż pod datą ostatniego dnia kwartału w wysokości odsetek należnych na koniec tego kwartału.

Należności wyrażone w walutach obcych wycenia się nie później niż na koniec kwartału według zasad obowiązujących na dzień bilansowy, tj. według kursu średniego danej waluty ustalonego przez Prezesa NBP na ten dzień.

Wartość należności aktualizuje się uwzględniając stopień prawdopodobieństwa ich zapłaty poprzez dokonanie odpisu aktualizującego, zaliczanego odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych lub do kosztów finansowych – zależnie od rodzaju należności, której dotyczy odpis aktualizujący.

Do należności wątpliwych w jednostkach i zakładach budżetowych Miasta Pabianic zalicza się:

- a) należności podmiotu upadłego bądź postawionego w stan likwidacji do wysokości należności, która nie została ujęta na liście wierzytelności,

- b) należności podmiotu, wobec którego oddalono wniosek o ogłoszenie upadłości bądź umorzono postępowanie upadłościowe, gdyż majątek dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania – w pełnej wysokości należności,
- c) należności, gdy w wyniku postępowania egzekucyjnego lub na podstawie innych okoliczności lub dokumentów stwierdzono, że dłużnik nie posiada majątku, z którego można dochodzić wierzytelności – w pełnej wysokości,
- d) należności, gdy dłużnik – osoba prawna został wykreślony z właściwego rejestru osób prawnych – w pełnej wysokości,
- e) należności dłużnika nieściągniętych w toku zakończonego postępowania upadłościowego – do wysokości należności.

W przypadku braku informacji o sytuacji finansowej i majątkowej dłużnika wysokość odpisu aktualizującego ustala się poprzez zakwalifikowanie należności wymagalnej do przedziału czasowego zalegania z płatnością.

Do należności wątpliwych nieprzekraczających 12 miesięcy nie tworzy się odpisów aktualizujących wartość należności, z wyjątkiem odsetek, na które odpis aktualizujący tworzy się na dzień bilansowy w wysokości tych należności.

Wycenę należności w zakresie odpisów aktualizujących przeprowadza się raz w roku na dzień bilansowy.

Wycenę bilansową należności należy zakończyć do ostatniego lutego roku następnego.

Należności spłacone po dacie bilansu, a przed terminem ustalenia odpisów aktualizujących, nie podlegają aktualizacji wyceny.

IX. Należności i udzielone pożyczki krótkoterminowe zaliczane do aktywów finansowych wycenia się według skorygowanej ceny nabycia, natomiast te, które przeznaczone są do zbycia w terminie 3 miesięcy, w wartości rynkowej lub inaczej określonej wartości godziwej.

Odpisy aktualizujące należności tworzone są na podstawie ustawy o rachunkowości, z wyjątkiem:

- a) odpisów aktualizujących wartość należności funduszy utworzonych na podstawie ustaw, które obciążają te fundusze,
- b) odpisy aktualizujące wartość należności są dokonywane nie później niż na dzień bilansowy,
- c) w organie finansowym odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu rozchodów budżetu, które zalicza się do wyniku na pozostałych operacjach niekasowych.

Odsetki od należności, w tym również tych, do których stosuje się przepisy dotyczące zobowiązań podatkowych, ujmuje się w momencie ich zapłaty, lecz nie później niż pod datą ostatniego dnia kwartału w wysokości odsetek należnych na koniec tego kwartału.

Należności wyrażone w walutach obcych wycenia się nie później niż na koniec kwartału według zasad obowiązujących na dzień bilansowy, tj. według obowiązującego na ten dzień kursu średniego ogłoszonego dla danej waluty przez NBP.

Należności pieniężne mające charakter cywilnoprawny są umarzane w całości lub w części, a ich spłata odraczana lub rozkładana na raty według zapisów zawartych w art. 59 UoFP uszczegółowionych w Uchwale Rady Miejskiej w sprawie określenia zasad, sposobu i trybu udzielania tj. umarzania, odraczania lub rozkładania na raty należności cywilnoprawnych przypadających Gminie Miejskiej Pabianice i jej podległym jednostkom organizacyjnym.

Niewielkie salda należności w kwocie nieprzekraczającej kosztów wysłania upomnienia podlegają odpisaniu w pozostałe koszty operacyjne.

Nie nalicza się odsetek od zaległości podatkowych nieprzekraczających trzykrotności wartości opłaty dodatkowej pobieranej przez „Pocztę Polską Spółkę Akcyjną” za polecenie przesyłki listowej (art. 54 § 1 pkt 5 UOP).

X. Środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych wycenia się według wartości nominalnej.

Walutę obcą na dzień bilansowy wycenia się według kursu średniego danej waluty ogłoszonego przez Prezesa NBP na ten dzień. W ciągu roku operacje gospodarcze wyrażone w walutach obcych ujmuje się w księgach w dniu ich przeprowadzenia – o ile odrębne przepisy dotyczące środków pochodzących z Unii Europejskiej i innych krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz środków niepodlegających zwrotowi, pochodzących ze źródeł zagranicznych, nie stanowią inaczej – odpowiednio po kursie:

- faktycznie zastosowanym w tym dniu, wynikającym z charakteru operacji – w przypadku sprzedaży lub kupna walut oraz zapłaty należności lub zobowiązań,
- średnim ogłoszonym dla danej waluty przez NBP z dnia poprzedzającego ten dzień – w przypadku zapłaty należności lub zobowiązań, jeżeli nie jest zasadne stosowanie kursu faktycznie zastosowanego przez bank obsługujący jednostkę, a także w przypadku pozostałych operacji.

XI. Krótkoterminowe papiery wartościowe

Krótkoterminowe papiery wartościowe to aktywa finansowe niezaliczane do środków pieniężnych ani ich ekwiwalentów, nabyte w celu odsprzedaży lub których termin wykupu jest krótszy od jednego roku licząc od dnia bilansowego (np. akcje obce, obligacje obce, bony skarbowe i inne dłużne papiery wartościowe, m.in. weksle o terminie wykupu powyżej 3 miesięcy, a krótszym od 1 roku). Krótkoterminowe papiery wartościowe wycenia się na dzień bilansowy w cenie nabycia lub po cenie rynkowej, zależnie od tego, która z tych cen jest niższa. Papiery wartościowe dla których nie istnieje rynek aktywny wycenia się według wartości godziwej.

XII. Rozliczenia międzyokresowe kosztów:

Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów to koszty już poniesione, ale dotyczące przyszłych okresów sprawozdawczych. Ich wycena bilansowa przebiega na poziomie wartości nominalnej. Przedmiotem tych rozliczeń mogą być koszty czynszów, energii, ubezpieczeń majątkowych, roczny odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych i inne opłacane z góry.

W Urzędzie ponoszone z góry wydatki dotyczące w szczególności kosztów zakupu prenumeraty, biletów, opłat abonamentowych, ubezpieczeń majątkowych i rzeczowych oraz inne płatności ponoszone za okres sprawozdawczy przekraczające jeden miesiąc, nie podlegają rozliczeniom w czasie za pośrednictwem rozliczeń międzyokresowych kosztów ze względu na nieistotny wpływ na sytuację finansową oraz rzetelne i jasne przedstawienie sytuacji majątkowej i finansowej jednostki i wyniku finansowego. Operacje te w całości ujmuje się w kosztach miesiąca, w którym został dokonany wydatek.

Koszty usług telefonicznych wraz z abonamentem, zakupu energii i innych o podobnym charakterze z uwagi na cykliczność i porównywalność kwot w poszczególnych miesiącach księgowane są do danego roku w następujący sposób: dowody księgowe za pełny okres rozliczeniowy i abonament zaliczane są do kosztów danego roku, w którym przypada okres

rozliczeniowy, dowody księgowe za okres rozliczeniowy przypadający w dwóch różnych, rocznych okresach sprawozdawczych są ujmowane w kosztach wg miesiąca sprzedaży wskazanego na dokumencie rozliczeniowym.

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów to rezerwy na koszty przyszłych okresów. Nie dokonuje się biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów wynikających z obowiązku wykonania przyszłych świadczeń na rzecz pracowników, w tym świadczeń emerytalnych. Mogą dotyczyć oszacowania skutków toczącego się postępowania i innych rezerw na przewidywane zobowiązania.

W Urzędzie z uwagi na marginalny zakres rezerwy na koszty przyszłych okresów nie są tworzone.

XIII. Fundusz jednostki

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 29 UoR kapitał równy jest aktywom netto, czyli aktywom jednostki pomniejszonym o zobowiązania. Fundusz wycenia się nie rzadziej niż na dzień bilansowy w wartości nominalnej.

XIV. Zobowiązania

Zobowiązania w jednostce wycenia się w zależności od celu sprawozdawczego:

- w zakresie sprawozdania finansowego jednostki – według art. 28 ust.1 pkt 8 i 8a UoR,
- w zakresie sprawozdawczości budżetowej – według RozpKB.

Zobowiązania bilansowe zaliczane do zobowiązań finansowych wycenia się w kwocie wymaganej do zapłaty.

Zobowiązania wyrażone w walucie obcej wycenia się nie później niż na koniec kwartału według zasad obowiązujących na dzień bilansowy, tj. według obowiązującego na ten dzień kursu średniego ogłoszonego dla danej waluty przez NBP.

XV. Odsetki od zobowiązań wymagalnych, w tym także tych, do których stosuje się przepisy dotyczące zobowiązań podatkowych, ujmowane są w księgach rachunkowych w momencie ich zapłaty, lecz nie później niż pod datą ostatniego dnia kwartału w wysokości odsetek należnych na koniec tego kwartału.

XVI. Zobowiązania zaliczane do państwowego długu publicznego i długu Skarbu Państwa oraz wartość zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji, wykazywane w sprawozdaniach Rb, wyceniane są według zasad zawartych w ww. rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 30 marca 2010 r.

XVII. Rezerwy w jednostce tworzone są na pewne lub o dużym prawdopodobieństwie wystąpienia na przyszłe zobowiązania zgodnie z art. 35d ust. 1 UoR według wiarygodnie oszacowanej wartości.

XVIII. Zobowiązania warunkowe to zobowiązania pozabilansowe, które powstają na skutek zdarzeń przeszłych, ale nie powiększają zobowiązań bilansowych, ponieważ nie nastąpiło spełnienie warunków ich realizacji i nie jest znana dokładna ich wartość oraz moment wpływu środków pieniężnych. Zobowiązania warunkowe tworzy się w jednostce w związku z udzielonymi gwarancjami i poręczeniami majątkowymi w wysokości udzielonej gwarancji i poręczenia.

XIX. Przychody przyszłych okresów to równowartość otrzymanych lub należnych od kontrahentów środków z tytułu świadczeń, których wykonanie nastąpi w kolejnych okresach sprawozdawczych (art. 41 ust. 1 pkt 1 UoR).

XX. Zaangażowanie to sytuacja prawna wynikająca z podpisanych umów, decyzji i innych postanowień, która spowoduje wykonanie:

- a) wydatków budżetowych ujętych w planie finansowym jednostki budżetowej danego roku oraz w planie finansowym niewygasających wydatków budżetowych przewidzianych do realizacji w danym roku,
- b) wydatków budżetowych oraz niewygasających wydatków budżetowych następnych lat,
- c) wydatków środków europejskich objętych planem danego roku i lat następnych.

Rozdział II

Ustalanie wyniku finansowego

1. Ustalenie wyniku finansowego w Urzędzie

Wynik finansowy jednostki budżetowej ustalany jest zgodnie z wariantem porównawczym rachunku zysków i strat na koncie 860 „Wynik finansowy”.

W jednostce budżetowej ewidencja kosztów działalności podstawowej prowadzona jest w zespole 4, tj. wg kosztów rodzajowych z jednoczesnym uwzględnieniem podziału klasyfikacji budżetowej na działy, rozdziały i paragrafy wydatków oraz zadania.

Na wynik finansowy netto składa się:

- a) wynik z działalności podstawowej,
- b) wynik z działalności operacyjnej,
- c) wynik z działalności gospodarczej,
- d) wynik brutto,
- e) wynik netto.

2. Ustalenie wyniku finansowego w Organie finansowym

Wynik wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego (niedobór lub nadwyżka budżetu) wykazywany w bilansie z wykonania budżetu jest ustalany na koncie 961 „Wynik wykonania budżetu” poprzez porównanie kasowo zrealizowanych w danym roku dochodów i wydatków budżetowych oraz ujmowanych memoriałowo wydatków niewygasających z końcem roku, ewidencjonowanych na odrębnych kontach odpowiednio: 901 „Dochody budżetu”, 902 „Wydatki budżetu” oraz 903 „Niewykonane wydatki”.

Operacje wynikowe, które nie powodują zwiększenia wydatków i dochodów danego roku budżetowego (tzw. operacje nie kasowe), dotyczące przychodów i kosztów finansowych oraz pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych, ujmowane są na koncie 962 „Wynik na pozostałych operacjach”. W roku następnym, po zatwierdzeniu sprawozdania z wykonania budżetu przez organ stanowiący jest, saldo tego konta przeksięgowywane jest na konto 960 „Skumulowane wyniki budżetu”.

Prezydent Miasta Pabianic
Grzegorz Mackiewicz